

Nr 25

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående frågor om befrielse från ersättningsskyldighet till kronan m. m.; given Stockholms slott den 12 december 1958.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF

Sven Andersson

Propositionens huvudsakliga innehåll

Riksdagen har genom skilda beslut för tidigare budgetår bemyndigat Kungl. Maj:t att avgöra vissa frågor om befrielse från ersättningsskyldighet till kronan. I den föreliggande propositionen hemställes (p. 1) om bemyndigande för Kungl. Maj:t att i viss utsträckning jämväl för budgetåret 1959/60 medgiva befrielse från ersättningsskyldighet till kronan. Vidare underställes riksdagens prövning (p. 2—5) fyra frågor om befrielse från ersättningsskyldighet.

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 12 december 1958.

Närvarande

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LINDELL, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, NETZÉN, JOHANSSON, af GEIJERSTAM.

Efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet anmäler chefen för försvarsdepartementet, statsrådet Andersson, vissa frågor om befrielse från ersättningsskyldighet och anför härutinnan följande.

1.

I propositionen 1958:41 (punkt 1) föreslog Kungl. Maj:t riksdagen att bemyndiga Kungl. Maj:t att under budgetåret 1958/59 avgöra dels frågor om befrielse från ersättningsskyldighet till kronan på grund av förlust av eller skada å krigsmakten tillhörig eller av krigsmakten med nyttjanderätt innehavd egendom, dels ock frågor om efterskänkande av fordran, som grundade sig på kronans regressrätt mot förare av kronans eller av kronan med nyttjanderätt innehaft motorfordon, luftfartyg etc. enligt de i ämnet gällande ansvarsreglerna, allt i den mån kronans fordran i det särskilda fallet icke överstege 5 000 kronor. Sedan statsutskottet i utlåtande 1958:39 hemställt, att riksdagen måtte bifalla framställningen, anmälde riksdagen i skrivelse 1958:122, att riksdagen fattat beslut i överensstämmelse med vad utskottet i utlåtandet föreslagit.

Med stöd av detta och tidigare erhållet liknande bemyndigande har Kungl. Maj:t — med beaktande av vad riksdagen framhållit i skrivelse 1945:155 — under år 1958 medgivit befrielse från ersättningsskyldighet på sätt framgår av en förteckning, vilken torde få såsom *bilaga* fogas vid detta protokoll (motsvarande förteckningar över likartade, med stöd av riksdagens tidigare bemyndiganden, avgjorda ärenden återfinns såsom bilagor till propositionerna 1946:82, 1947:56, 1948:46, 1949:145, 1950:74, 1951:57, 1952: 54, 1953:45, 1954:44, 1955:41, 1956:36, 1957:6 samt 1958:41).

Nu ifrågavarande ärenden uppgår visserligen icke till samma betydande antal som under åren närmast efter beredskapstidens slut. Ärendenas art synes dock motivera det förenklade behandlingssätt, som vinnes, om dessa frågor i viss utsträckning kan avgöras av Kungl. Maj:t. Med hänsyn här- till bör enahanda bemyndigande som under budgetåret 1958/59 utverkas

även för budgetåret 1959/60.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att bemyndiga Kungl. Maj:t att under budgetåret 1959/60 avgöra dels frågor om befrielse från ersättningsskyldighet till kronan på grund av förlust av eller skada å krigsmakten tillhörig eller av krigsmakten med nyttjanderätt innehavd egendom, dels ock frågor om efterskänkande av fordran, som grundar sig på kronans regressrätt mot förare av kronans eller av kronan med nyttjanderätt innehaft motorfordon, luftfartyg etc. enligt de i ämnet gällande ansvarsreglerna, allt i den mån kronans fordran i det särskilda fallet icke överstiger femtusen kronor.

2¹.

Sedan värnpliktige flaggkorpralen *J.* häktats den 22 maj 1940, fann fältkrigsrätten vid Vaxholms kustartilleriregemente genom lagakraftvunnet utslag den 17 augusti 1940 utrett, att *J.* under tjänstgöring som värnpliktig intendent avvikit olovligen den 11 mars 1940 i avsikt att undandraga sig krigstjänsten och därefter hållit sig undan till den 22 maj samma år, att *J.* vid avvikandet medtagit och för egen räkning förbrukat 4 500 kronor, utgörande anförtrödda avlöningsmedel, samt att *J.* under sin bortovaro pantsatt vissa till honom i tjänsten utlämnade beklädnadspersedlar.

Fältkrigsrätten — som fann att *J.* vid brottets begående måste antagas ha befunnit sig i sådant sinnestillstånd som i 5 kap. 6 § strafflagen sägs — dömde *J.* för rymning delvis begången under tid då han tillhört mobiliserad avdelning av krigsmakten, för ett brott innefattande uppsåtlig förbrytelse i tjänsten till egen fördel och uppsåtlig förskingring av honom anförtrödda medel samt för persedelförskingring till straffarbete i tio månader. Jämlikt sitt medgivande förpliktades *J.* härjämte att utgiva ersättning till kronan för förskingrade medel med 4 500 kronor, för vid inventering konstaterad kassabrist med 700 kronor 15 öre samt för värdet av nämnda beklädnadspersedlar med 9 kronor eller sålunda med tillhoppa 5 209 kronor 15 öre.

I en av försvarets civilförvaltning med eget yttrande den 1 april 1958 överlämnad skrift har *J.* anhållit att bli befriad från den ådömda skadeståndsskyldigheten och till stöd härför åberopat, att han på grund av nervsjukdom under flera år haft kraftigt nedsatt arbetsförmåga, att han vårdas på Beckomberga sjukhus och att hans framtida arbetsmöjligheter är mycket osäkra.

¹ Försvarsdepartementets dnr 1442/1958.

I ett ansökningen bifogat läkarintyg av den 19 februari 1958 har uppgivits att J., som är född den 24 juni 1913, lider av sådan psykisk abnormitet att han efter en framtida utskrivning från Beckomberga sjukhus sannolikt aldrig kommer att besitta full arbetsförmåga.

Försvarets civilförvaltning har i sitt yttrande anfört: Försök till verkställighet av fältskyldsprättens utslag har gjorts den 27 september 1941, den 20 december 1950 och den 2 juli 1957 utan att någon utmättningsbar egen- dom anträffats. Vederbörande kurator vid Beckomberga sjukhus har uppgivit, att J. icke har annan tillgång än 59 kronor för månad i socialhjälp, att han är ogift samt att han icke har försörjningsplikt mot annan person. J. har ådragit sig ersättningsskyldighet genom brott, som förskyllt straffarbete i tio månader. I princip är det således tveksamt, om eftergift över huvudtaget bör beviljas. Med hänsyn såväl till att J. vid brottens begående antagits ha befunnit sig i sådant sinnestillstånd, som i 5 kap. 6 § strafflagen sägs, som till hans sannolikt bestående psykiska invaliditet och mycket svaga ekonomiska ställning, förefaller tillmötesgående emellertid böra visas honom. Då någon praktisk möjlighet att erhålla betalning av J., vare sig nu eller framdeles, icke läser föreligga, vill civilförvaltningen icke motsätta sig bifall till ansökningen.

Statskontoret har i utlåtande den 16 april 1958 anslutit sig till vad civilförvaltningen anfört.

Departementschefen

Med hänsyn till vad som upplysts om J:s personliga och ekonomiska förhållanden vill jag icke motsätta mig att han i enlighet med myndigheternas förslag helt befrias från skadeståndsskyldighet.

Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att vederbörande befrias från skadeståndsskyldighet till kronan enligt fältskyldsprättens vid Vaxholms kustartilleriregemente utslag den 17 augusti 1940.

3.

Under stridsövningar med sjätte militärområdets krigsförband den 5 oktober 1950 avlossade värnpliktige J. Markström ett skott mot värnpliktige *E. M. Norlin*. Skottet var skarpt och träffade Norlins hjälm, varvid Norlin tillfogades skalltrauma med hjärnskakning m. m.

Norlin förde vid Västerbottens mellersta domsagas häradsrätt ersättningstalan mot kronan. Kronan bestred Norlins talan.

Häradsrätten uttalade i dom den 13 september 1956 att kronan på grund av den fara för olycksfall av förevarande slag, som vore förenad med eldstrid under fälttjänstövning, måste anses skyldig att utgiva ersättning

till Norlin. Häradsrätten förpliktade därför kronan att utgiva skadestånd till Norlin.

Hovrätten för Övre Norrland, dit målet fullföljdes av kronan, uttalade i dom den 16 mars 1957: I målet saknas upplysning under vilka omständigheter och vid vilken tidpunkt Markström kommit i besittning av det skarpa skottet. Med hänsyn härtill finner hovrätten icke styrkt, att förekomsten av skottet vid olyckstillfället berott på försummelse av vederbörande befäl. Ej heller eljest har visats, att vållande till olyckan ligger någon till last, för vilkens handlande kronan svarar. På grund härav och då sådant fall ej föreligger, att kronan oberoende av vållande är skyldig att ersätta Norlin den skada varom i målet är fråga, finner hovrätten Norlins talan icke kunna bifallas. Med upphävande av häradsrättens domslut, såvitt det överklagats, ogillar hovrätten Norlins talan samt förpliktar honom att ersätta kronan dess rättegångskostnader i häradsrätten med fordrade 668 kronor. Norlin skall ersätta kronan dess rättegångskostnader i hovrätten med fordrade 698 kronor 50 öre.

Sedan Norlin fullföljt talan mot hovrättens dom fann Kungl. Maj:t enligt beslut den 18 oktober 1957 ej skäl meddela prövningstillstånd.

I en den 12 november 1957 dagtecknad skrift har Norlin, såvitt nu är i fråga, anhållit att bliva befriad från att utgiva de utdömda rättegångskostnaderna. Norlin har i samband härmed framhållit att han på grund av olycksfallet tvingats omskola sig från skofabriksarbetare till fotograf samt att han på grund av ombytet av yrke nödgats upptaga lån och fått vidkännas ett betydande inkomstbortfall.

Försvarets skaderegleringsnämnd, som på begäran av försvarets civilförvaltning avgivit yttrande den 29 januari 1958, har föreslagit, att Norlin befrias från skyldighet att utgiva ersättning för rättegångskostnaderna.

Försvarets civilförvaltning och *statskontoret* har i utlåtanden den 4 mars respektive den 2 april 1958 förklarat sig icke ha något att erinra mot att Norlin befrias från skyldighet att utgiva ersättning för ifrågavarande kostnader.

Departementschefen

Norlin har under militärövning träffats av ett skarpt skott och därvid tillfogats huvudskada. Av Norlin mot kronan förd skadeståndstalan har bifallits av häradsrätt men ogillats av hovrätt, som tillika förpliktat Norlin att ersätta kronans rättegångskostnader med tillhoppa 1 366 kronor 50 öre.

Norlin har i anledning av olyckan nödgats upptaga lån och fått vidkännas ett betydande inkomstbortfall. Med hänsyn härtill och till omständigheterna vid olyckan samt med beaktande av riksdagens beslut i liknande fall anser jag mig böra föreslå, att Norlin befrias från skyldigheten att ersätta kronans rättegångskostnader.

Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att E. M. Norlin befrias från honom jämlikt hovrättens för Övre Norrland dom den 16 mars 1957 åvilande skyldighet att ersätta kronans rättegångskostnader.

4.

Den 30 april 1955, då värnpliktige *E. B. Jerry Andersson* fullgjorde värnpliktstjänstgöring vid militärbefälsstaben i Karlstad, avvek han olovligt från tjänstgöringsstället och brukade i samband med undanhållandet utan lov en kronan tillhörig personbil, varvid han påkörde och skadade fru Beda Andersson, Karlstad, när hon skulle passera öven en gata.

Sedan rådhusrätten i Karlstad genom lagakraftvunnen dom den 9 september 1955 fällt Jerry Andersson till ansvar för undanhållande, olovligt brukande och vårdslöshet i trafik, förde Beda Andersson och kronan vid rådhusrätten ersättningstalan i anledning av olyckan. Beda Andersson yrkade förpliktande för kronan att till henne utgiva skadestånd med vissa angivna belopp jämte ränta därå, medan kronan yrkade förpliktande för Jerry Andersson att ersätta kronan vad kronan kunde komma att åläggas utgiva till Beda Andersson jämte ränta å detta belopp. Beda Andersson och kronan yrkade tillika ersättning för rättegångskostnader.

Rådhusrätten fann i dom den 4 juni 1957 utrett, att Jerry Andersson icke varseblivit Beda Andersson så snart som han med tillbörlig uppmärksamhet kunnat och därigenom vållat skadan, att Beda Andersson ej varit tillräckligt uppmärksam, då hon begav sig ut i körbanan och således genom egen oförsiktighet medverkat till skadan, att det henne tillkommande skadeståndet därför skäligen borde jämkas till två tredjedelar av vad eljest skolat utgå samt att Jerry Andersson i enlighet med sitt medgivande vore pliktig att ersätta kronan vad kronan enligt domen hade att utgiva till Beda Andersson. I anslutning härtill meddelade rådhusrätten följande domslut: Kronan förpliktas att till Beda Andersson utgiva 4 883 kronor 60 öre jämte 5 procent ränta därå från den 5 januari 1957, till dess betalning sker. Kronan skall vidare ersätta Beda Andersson hennes kostnader å målet med 645 kronor samt gottgöra henne visad kostnad för en utskrift av domen med lagakraftbevis. Jerry Andersson ålägges att ersätta kronan dels belopp, motsvarande vad kronan visar sig i anledning av domen hava utgivit till Beda Andersson i kapitalbelopp, ränta och rättegångskostnader, jämte 5 procent ränta från dag då kronan visar sig hava fullgjort sin betalningsskyldighet gentemot Beda Andersson, till dess betalning sker, dels ock dess kostnader å målet med 788 kronor.

Rådhusrättens dom vann laga kraft.

I en av försvarets civilförvaltning med eget yttrande den 22 oktober 1957 överlämnad skrift har Jerry Andersson anhållit om befrielse från den ådömda ersättningsskyldigheten och därvid anfört bl. a. följande:

Jag har visserligen av rådhusrätten dömts för vårdslöshet i trafik, men såväl av domen i ansvarsmålet som av utgången i skadeståndsmålet framgår att min förseelse närmast är att betrakta som ringa. En samling olyckliga omständigheter medverkade till olyckan och även om jag på intet vis vill fritaga mig från ansvar anser jag dock omständigheterna förmildrande. — Jag är född den 31 maj 1933. Någon yrkesutbildning utöver den jag erhållit genom mitt arbete har jag icke. För närvarande är jag anställd såsom guldlistarbetare i hemtrakten och har min bostad hos mina föräldrar i Bäsna. Min fader och moder är icke beroende av min inkomst. Under normala förhållanden brukar jag tjäna 4 kronor per timme. Min anställning är emellertid icke kontinuerlig och jag har bland annat under hela april månad tvingats gå permitterad. Permitteringar förekomma även i övrigt och månadsinkomsten blir därför ofta låg. Anledningen till permitteringen är icke på något vis att hänföra till min skötsel på arbetsplatsen. Några direkta skulder utöver de som åsamkats mig i samband med rättegången mot kronan och Beda Andersson har jag icke. Jag är ogift och har icke någon underhållsskyldighet förutom den mot min fader och moder.

Militärbefälhavaren för femte militärområdet har i yttrande den 1 augusti 1957 tillstyrkt Jerry Anderssons ansökan.

Försvarets civilförvaltning har i sitt yttrande anfört: Enligt domen är Jerry Andersson skyldig att till kronan utgiva dels det belopp kronan utgivit till Beda Andersson, tillhoppa 5 697 kronor 55 öre, dels ränta å detta belopp efter fem procent från den 25 juni 1957, dels ock ersättning för kronans rättegångskostnader med 788 kronor. Jerry Andersson har icke betalat någon del av skulden. Såvitt handlingarna utvisar synes den förseelse, varigenom Jerry Andersson ådragit sig ersättningsskyldighet, vara jämförelsevis ringa. Ehuru han för närvarande icke har någon försörjningsplikt, förefaller den belastning av hans relativt svaga ekonomiska ställning, som gäldande av ifrågavarande belopp skulle medföra, icke stå i rimligt förhållande till förseelsen. Visst tillmötesgående förefaller därför böra visas honom. På grund härav har civilförvaltningen icke något att erinra mot bifall till ansökningen i så måtto, att Jerry Andersson, därest han inom tid, som Kungl. Maj:t bestämmer, till ämbetsverket inbetalar 2 000 kronor, må vara befriad från vidare betalningsskyldighet på förevarande grund.

Statskontoret har i utlåtande den 21 december 1957 förklarat sig icke ha något att erinra mot bifall till ansökningen på sätt civilförvaltningen föreslagit.

Departementschefen

På grund av Jerry Anderssons trafikförseelse har kronan ålagts utgiva betydande belopp i skadestånd och rättegångskostnader, vilka belopp kronan dock enligt rådhusrättens lagakraftvunna dom i sin helhet äger söka åter av Jerry Andersson, som tillika enligt domen förpliktats att ersätta kronan dess kostnader å målet.

Väl har skadeståndsskyldigheten uppkommit i samband med att Jerry Andersson olovligen brukat kronans bil. Då emellertid den ovarsamhet som förorsakade påkörningen får anses relativt ringa och utredningen visar att Jerry Anderssons ekonomi är svag, vill jag icke motsätta mig att han befrias från ersättningsskyldighet i den utsträckning myndigheterna föreslagit.

Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att Jerry Andersson, därest han inom tid som Kungl. Maj:t bestämmer till försvarets civilförvaltning inbetalar ett belopp av 2 000 kronor, befrias från återstående ersättningsskyldighet till kronan enligt rådhusrättens i Karlstad dom den 4 juni 1957.

51.

Allmän åklagare yrkade vid Stockholms rådhusrätt ansvar å förmannen S. och extra tjänstemannen vid flygstaben H. för, såvitt nu är i fråga, följande gärningar: S. och H. överenskom i maj 1950, då H. tjänstgjorde som uppbördsman vid flygstabens bokförråd, att från ett aktiebolag, där bokförrådet gjort inköp av böcker och viss kontorsmateriel, beställa böcker och sälja dem för egen räkning. H. har därefter, genom att giva sken av att han gjorde beställningar för flygvapnets räkning, vid 89 tillfällen under tiden från och med den 21 maj 1950 till och med den 7 oktober 1953 vilselett bolaget att till H. utlämna böcker till ett sammanlagt värde av 32 531 kronor och 78 öre. De av H. rekvirerade böckerna uthämtades av S. vid olika bokförlag och godsinslämningar i Stockholm. S. utkvitterade vid 60 tillfällen böckerna i falskt namn och sålde dem sedan i olika antikvariat. Vid försäljningarna influtna belopp delades mellan H. och S. Sedan till flygstaben från bolaget inkommit fakturor å de av H. rekvirerade böckerna, har H. vilselett vederbörande befattningshavare vid flygstaben att attestera sådana fakturor till ett sammanlagt belopp om 25 540 kronor 26 öre, som därefter utbetalats till bolaget.

Kronan förde vid rådhusrätten skadeståndstalan mot S. och H. på grund av brotten.

Rådhusrätten fann i dom den 16 februari 1954, att S. och H. gjort sig skyldiga till nu ifrågakvarande gärningar. Jämte det rådhusrätten utlät sig

¹ Försvarsdepartementets dnr 1338/1958.

i ansvarsfrågan förpliktade rådhusrätten genom domen S. och H. att solidariskt utgiva skadestånd till kronan med 32 531 kronor 78 öre jämte ränta efter fem procent om året från den 26 januari 1954, tills betalning skedde.

Rådhusrättens dom i skadestandsfrågan vann laga kraft. Svea hovrätt, dit anvarsfrågan fullföljdes, dömde genom lagakraftvunnen dom den 26 maj 1954 — jämte det hovrätten fällde H. till ansvar — S. för urkundsförfalskning och medhjälp till grov trolöshet mot huvudman till straffarbete tio månader. Rörande villkorlig dom för S. uttalade hovrätten följande i domskälen:

Vid bedömandet av frågan, huruvida med hänsyn till arten av S:s brottslighet villkorlig dom må kunna meddelas honom, beaktar hovrätten, att enligt S:s — av H. ej direkt bestridda — uppgift det varit H. som tagit initiativet till det första av dem begångna brottet. Då brotten möjliggjorts genom H:s ställning som uppbördsman vid bokförrådet samt S. erhållit endast en tredjedel av de vid försäljningarna influerna medlen, ligger det närmast till hands att antaga, att H. jämväl under deras fortsatta brottsliga verksamhet varit den pådrivande av dem. I betraktande av det anförda och då med hänsyn till vad i målet blivit upplyst om S:s karaktär och personliga förhållanden i övrigt skäligen anledning finnes till antagande att S. utan att undergå straff skall avhålla sig från att ånyo begå brott, finner hovrätten, att han bör komma i åtnjutande av villkorlig dom.

I en av försvarets civilförvaltning med eget yttrande den 18 mars 1958 överlämnad skrift har S. anhållit om befrielse från den honom ådömda skadeståndsskyldigheten och därvid anført följande:

Jag har sedan min dom 1954 månatligen betalat 100 kronor, vilken summa till 1957 års utgång är uppe i 4 600 kronor. Sedan år 1952 har jag varit anställd vid ett aktiebolag, där jag är förman och har hand om transporter och bolagets förråd. Min nuvarande lön är sedan den 1 september 1957 1500 kronor per månad. Någon förmögenhet eller några andra skulder har jag inte. Efter den villkorliga domen i maj 1954 har jag gift mig, bildat hem och i juni 1957 fick vi ett barn. Min hustru som är knuten till ett försäkringsbolag med en lön av 780 kronor per månad har sedan juni 1957 ej haft någon inkomst, då hon måst ägna sig åt barn och hem. Då emellertid ekonomin icke går ihop under dessa förhållanden, har hon nu återupptagit sin tjänst, men måste vi då anlita hemhjälp. Detta inkomstbortfall gör att min ekonomiska situation blivit sämre. Någon förmögenhet eller några skulder har min hustru inte. Samtidigt försöker jag hjälpa min äldriga och sjuka moder så mycket jag kan.

De förpliktelser, som för närvarande åvilar mig, äro mycket betungande och framför allt ser jag inget slut på dessa svårigheter, då ju mina inbetalningar inte ens räcka till att betala räntan för det belopp, som jag tillsammans med H. ådömts att betala. Då jag förmodar, att H. icke är i stånd att göra några avbetalningar, kan jag under hela mitt liv icke bli kvitt denna skuld. Det vore för mig en oändlig hjälp, därest min anhållan helt eller delvis kunde bifallas, så att jag inom överskådlig framtid åter kunde få känna mig som en fri och nyttig samhällsmedborgare.

Flygförvaltningen har efter samråd med flygstaben i yttrande till för-

svarets civilförvaltning den 6 mars 1958 uttalat bland annat: Starka betänkligheter möter att befria någon från ersättningsskyldighet, som ålagts på grund av brottslig gärning. Å andra sidan måste det vara ett samhällligt intresse att den som begått ett brott inte efter straffets avtjänande under oöverskådlig tid befinner sig i en situation, som bär hopplöshetens prägel. Så ter sig emellertid S:s situation i fråga om hans möjligheter att fullgöra sin betalningsskyldighet, då vad han månatligen kan avsätta inte ens räcker att betala räntan på det belopp som han solidariskt med H. är skyldig erlägga. Ur denna allmänna synpunkt tillstyrker flygförvaltningen att S:s ansökan såtillvida beviljas att skadeståndet för hans del nedsättes.

Försvarets civilförvaltning har i sitt yttrande anfört i huvudsak följande: H. har numera inbetalat 1 500 kronor och S. 4 600 kronor. Upplupen ränta utgör för närvarande å den gemensamma skulden cirka 6 780 kronor. Vad S. och H. tillhoppa betalat eller 6 100 kronor förslår alltså icke ens att täcka räntan å förevarande gäld. Såsom flygförvaltningen framhållit är det i princip betänkligt att bevilja eftergift i fall av den art, varom här är fråga. Emellertid har brottet ansetts kunna sonas genom villkorligt ådömt straff som numera förfallit. S. har vidare genom punktliga inbetalningar ådagalagt god vilja att göra rätt för sig och har även erhållit goda vitsord av sin förutvarande övervakare. Med hänsyn härtill och på skäl, som flygförvaltningen anfört, är civilförvaltningen benägen biträda flygförvaltningens förslag. Med hänsyn till hovrättens domskäl kunde övervägas att bestämma vad S. har att utgiva till kronan till en tredjedel av den gemensamma skulden med ränta därå. Med avseende å anförda omständigheter samt å S:s ekonomiska ställning synes dock vidare tillmötesgående kunna förordas. Om S:s skuld till kronan bestämdes till förslagsvis 7 000 kronor i ett för allt skulle han å ena sidan få tåla en kännbar utgift, medan å andra sidan betalning av ytterligare 2 400 kronor icke skulle innebära en alltför svår belastning i hans nuvarande läge. På grund härav har civilförvaltningen icke något att erinra mot att S. — därest han, förslagsvis inom två år från erhållen del av Kungl. Maj:ts beslut i ärendet, till ämbetsverket inbetalar ytterligare 2 400 kronor — må vara befriad från vidare ersättningsskyldighet till kronan på förevarande grund.

Statskontoret har i utlåtande den 12 april 1958 uttalat: Statskontoret har tidigare i olika sammanhang uttalat, att starka betänkligheter möta mot befrielse från ersättningsskyldighet, som har sin grund i brottsliga handlingar. Med hänsyn till omständigheterna i förevarande fall vill ämbetsverket likväl icke motsätta sig, att S. befrias från att utgiva vidare skadestånd, därest han inom av Kungl. Maj:t fastställd tid inbetalar visst ytterligare belopp till kronan. Detta torde emellertid med beaktande bland annat av S:s ekonomiska ställning icke böra understiga 6 200 kronor. Härigenom skulle S:s ersättningsskyldighet begränsas till $(4\,600 + 6\,200 =)$ 10 800 kronor, vilket belopp, därest ränta ej inräknas, motsvarar en tredjedel av vad han solidariskt med H. dömts att utgiva.

Departementschefen

S. har gjort sig skyldig till allvarlig brottslighet och därvid åsamkat kronan betydande ekonomisk skada. Det är givetvis i hög grad tveksamt om skadeståndsskyldigheten bör till någon del eftergivas. Viss hänsyn bör emellertid tagas till Svea hovrätts uttalanden, att H. enligt S:s av H. ej bestridda uppgifter varit den som tagit initiativet till det första av S:s brott samt att det låge närmast till hands att antaga, att H. jämväl under S:s fortsatta brottsliga verksamhet varit den pådrivande. S. har vidare enligt vad hans övervakare och arbetsgivare uttalat allvarligt bättrat sin livsföring och skött sig utan anmärkning under den villkorliga prøvotiden. Han har även under ett par års tid gjort regelbundna inbetalningar på skulden till kronan. Som S. och myndigheterna framhållit torde hans möjligheter att ensam gälda mer än knappt räntan på skulden vara ytterst obetydliga. Med hänsyn härtill och då S. numera bildat familj vill jag icke motsätta mig att S. befrias från skadeståndsskyldighet om han i enlighet med statskontorets förslag inbetalar ytterligare 6 200 kronor till kronan.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att vederbörande, därest han inom tid som Kungl. Maj:t bestämmer till försvarets civilförvaltning inbetalar ett belopp av 6 200 kronor, befrias från återstående skadeståndsskyldighet till kronan enligt Stockholms rådhusrätts dom den 16 februari 1954.

Med bifall till vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, under punkterna 1—5 hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Jan Nilsson

Bilaga

Förteckning över av Kungl. Maj:t under år 1958 avgjorda, helt eller delvis bifallna ärenden angående befrielse från ersättningskyldighet

Sökande	Grund för ersättningskyldighet	Ersättningsbelopp	Kungl. Maj:ts beslut	
			Dag	Beslutets innebörd
1	2	3	4	5
Vicekorpralen G. A. Wollberg	Trafikskada vid olovligt brukande av kronan tillhörig jeep	2 017 kr. 6 öre (Härav inbetalat 950 kr.)	17/1 58	Hel befrielse
Ryttmästaren O. E. Platerud	Kylskada å traktorer	555 kr. 40 öre jämte ränta	28/2 58	Befrielse mot inbetalning av 250 kr.
Värnpliktige K. O. Lindholm	Skada å kronan tillhörig bil vid olovligt brukande m.m.	839 kr. 21 öre	7/3 58	Befrielse mot inbetalning av 200 kr.
Chauffören K. B. G. Lindvall	Förskingrade medel	1 013 kr. 40 öre jämte ränta (Härav inbetalat 270 kr. 50 öre)	7/3 58	Befrielse mot inbetalning av 500 kr.
Värnpliktige furiren B. E. E. Glaad	Skada å kronan tillhörig jeep vid olovligt brukande	2 300 kr.	11/4 58	Befrielse mot inbetalning av 500 kr.
Värnpliktige furiren K. G. Dahn	Skada å kronan tillhörig motorcykel vid olovligt brukande m.m.	1 459 kr. 27 öre jämte ränta	11/4 58	Befrielse mot inbetalning av 200 kr.
Chauffören S. G. Hasselqvist	Skada å kronan tillhörig bil m.m.	2 143 kr. 93 öre jämte ränta m.m.	6/6 58	Befrielse mot inbetalning av 600 kr.
Värnpliktige E. V. Näsén	Skada vid tältbrand	2 210 kr. 83 öre	6/6 58	Befrielse mot inbetalning av 200 kr.
Montören B. G. L. Lindeberg	Kylskada å bil	515 kr. 1 öre	13/6 58	Befrielse mot inbetalning av 250 kr.
Löjtnanten S. S. Dackevall	Skada å kronan tillhörig bil vid olovligen medgiven körning	531 kr. 40 öre jämte ränta	13/6 58	Hel befrielse
Kontrollanten vid flygvapnet Å. E. Olsson	Brandskada å flygplan vid start	865 kr.	10/7 58	Befrielse mot inbetalning av 300 kr.
Förre landstormslöjtnanten U. Axell	Oredlighetsbrott	3 099 kr. 76 öre jämte ränta	12/9 58	Befrielse mot inbetalning av 500 kr.
Värnpliktige E. Bohlin	Kylskada å bil	1 545 kr. 38 öre solidariskt med annan person	5/12 58	Befrielse mot inbetalning av 350 kr.